

tijdling

 izb
passie voor missie

Centrifuge

Het begrip *extreem* kleurde de afgelopen maanden. *Extreem* lage waterstanden. *Extreem* hoge temperaturen. *Extreme* verontwaardiging in de publieke ruimte. Het lijkt wel alsof we steeds verder van elkaar verwijderd raken.

Extreem zit sowieso in ons leven. Vóór de zomer waren we *extreem* druk om alles wat af moest. Daarna moest een *extreem* goede vakantie volgen om dat weer te compenseren.

Ons leven en onze cultuur bevinden zich als het ware in een centrifuge, waarin alles in steeds wijdere cirkels wordt weggeslingerd van het centrum. Het heeft iets beangstigends omdat het zo onbeheersbaar lijkt te zijn.

Aan het begin van een nieuw seizoen is het goed om even stil te staan bij deze extreme kracht die alles uit elkaar slingert. Als die weer grip op je krijgt, kun je zomaar het contact verliezen met je ziel; met God

en je naaste. Met mede-gemeenteleden – omdat de tegenstellingen te extreem worden. Met buurtgenoten – omdat je te snel aan hen voorbij leeft.

Is deze centrifuge te stoppen? Kun je je wapenen tegen deze kracht? Of zijn de tijden te slecht om er iets aan te doen? De Bijbel spreekt vaak over 'matigheid' of 'bezonnenheid'. Je kunt je daarin oefenen. In wat je zegt en vindt, in wat je consumeert, in de hoeveelheid taken die je wilt of moet uitvoeren – dat remt de centrifuge van ons leven en maakt dat contact mogelijk blijft; met God, je naaste, met je eigen innerlijk, met de schepping waarin we mogen leven.

Ds. Sjaak van den Berg,
directeur IZB

Bijbeluurtje op een 'gewone' bso

'Voor-wat-hoort-wat' klinkt net iets te zakelijk. Maar uniek is het concept van het kinderwerk in Wieringen zeker: een 'gewone' buitenschoolse opvang huurt het kerkelijk centrum. En namens de hervormde gemeente verzorgen twee activiteitenbegeleiders hier een bijbels vertel- en knutsel-uurtje. Win-win dus!

Er ging nóg iets bijzonders aan vooraf: een flinke erfenis van een lid van de hervormde gemeente. Het bedrag moest worden aangewend ten behoeve van kinderen en jongeren in Wateringen (ten zuiden van Den Haag, in het Westland). De kerk besloot, samen met de IZB, een vacature open te stellen voor een kinderwerker. Sinds begin 2022 zijn er zelfs twee in dienst: Roeland Dam en Gesina Joziasse.

Roeland is theoloog en heeft ervaring als missionair pionier. Gesina is bijna klaar met haar HBO-studie theologie en kent alle hoeken en gaten van het kinderwerk. Ze is deze middag, de laatste maandag van juni, de dienstdoend kinderwerker bij bso 'Zon'. De andere drie volwassenen in de Smidse zijn pedagogisch medewerkers in dienst van de bso. Zo'n vijftien kinderen zijn net uit school en zorgen voor veel vrolijkheid.

Blote voeten

Het kerkelijk centrum is speciaal verbouwd met het oog op de bso en het resultaat is een zeer kindvriendelijke ruimte. Beneden zitten een paar kinderen aan de grote knutsel-tafel. Anderen vermaken zich boven op speelzolder – daar bevindt zich ook de keuken waar pedagogisch medewerker Vicky, met hulp van een paar kinderen, voorbereidingen treft voor het bakken van appel- en kaasbroodjes.

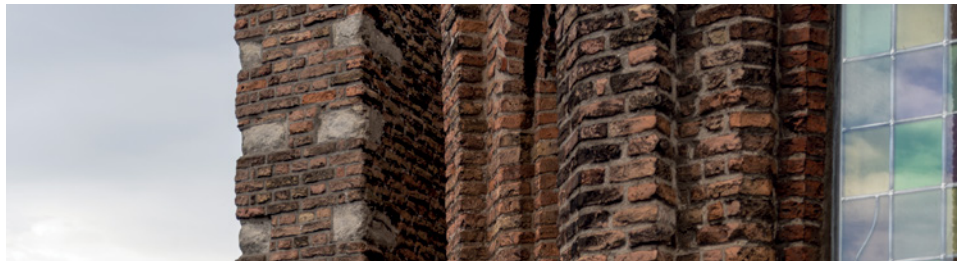
Gesina gaat met haar koffer naar buiten om te knutselen. Dat kan mooi onder de overkapping; een ideale oplossing voor een regenachtige dag als vandaag. Kinderen mogen zelf weten of ze wel of niet met haar meegaan of liever (eerst) iets anders gaan doen. Lekker door het natte gras rennen bijvoorbeeld; hun laarsjes hangen klaar maar met blote voeten mag ook.

Buiten spelen, liefde voor de natuur – het zijn nadrukkelijke onderdelen van de filosofie van Zon.

Toren van Babel

Op het grasveld staan picknicktafels, er is een strook moestuinbakken, die door de kinderen zelf worden onderhouden. Gesina zit inmiddels aan de grote buitentafel. Vier kinderen (later zullen er nog een paar bij komen) kijken verwachtingsvol wat er tevoorschijn komt als de koffer wordt opengeritst. ('Die koffer is zó'n succes!') Ditmaal zijn de ingrediënten: houten blokken, stukken schuurpapier, verf en penselen. De blokjes moeten eerst worden gladgeschuurd, de kinderen gaan er ijverig mee aan de slag. 'Ik heb pas onze hele buitenbank geschuurd', vertelt een jongetje trots. Ze krijgen een knalgroen verfschort aan en mogen de blokken verven. Later die week zal er een toren van Babel van worden gebouwd.

'Per week doen we één verhaal', vertelt Gesina. 'De ene dag is er een vertelling, de andere dag een activiteit. Omdat niet alle

kinderen hier elke dag zijn, kunnen ze toch allemaal alles meekrijgen. Volgende week doe ik een bijbel in de koffer, terwijl de kinderen de blokken opstapelen vertelt één van ons dan het verhaal van de torenbouw van Babel.'

Onvoorwaardelijke liefde

De kinderen op deze bso zijn leerlingen van de christelijke basisschool Pieter van der Plas. 'Ze zijn in grote lijnen dus bekend met bijbelverhalen. Je hoeft ze niet meer te vertellen wie Jezus is. Maar slechts een enkeling is afkomstig uit een gezin dat naar de kerk

gaat. Het gaat ons voornamelijk om het bouwen van een relatie met de kinderen.’

Kinderen leren snel. ‘Toen ik pas een bijbel pakte uit de ontdekhoek, zei een jongetje: “O, dat is het boek van de Here Jezus!” Onze drijfveer is: onvoorwaardelijke liefde voor kinderen.’ En het doel? ‘We willen in ieder geval dat de kinderen in aanraking komen met het evangelie. Maar we zullen niet zomaar vragen: heb jij je hartje al

aan de Here Jezus gegeven?’ Er zijn verschillende momenten waarop bso en kerk iets gezamenlijks doen. ‘Met Pasen was er voor de school een rol in de kerk, en Roeland en ik mochten de dienst leiden. Voor Kerst hopen we weer zoiets te doen.’

Roeland en Gesina hopen de ouders geleidelijk aan te betrekken bij het kinderkwerk. ‘Bijvoorbeeld tijdens hoogtijdagen. Je kunt een musical opvoeren. Ook denken

we aan een tentoonstelling van de werkstukken die de kinderen hebben gemaakt.’ Het loopt tegen vijf uur. Vanuit uit het keukengedeelte verspreiden heerlijke geuren zich door de Smidse; de appelbroodjes zijn klaar.

Een uitgebreide versie van dit verhaal staat op izb.nl

**Kennismaken met Gert Kardol,
hoofd Financiën en Beheer IZB**

‘Het gaat binnen en buiten werktijd om mensen’

Boven de garage van hun huis lieten Gert en Anneke Kardol een kamer bouwen. ‘De Loofhut’ is er niet voor de verhuur, maar om een tijdje opvang en onderdak te bieden aan jongeren die in de knel zitten. ‘Laatst waren op de bruiloft van een jongen die vijftien maanden bij ons heeft gewoond. Via Alpha was hij ons op het spoor gekomen, hij zat in de problemen, zijn ouders waren gescheiden. Hij kreeg zijn leven weer op de rails, rondde zijn opleiding af en vond een baan. Dan ben ik ongelooflijk dankbaar, als ik in de trouwdienst de huwelijksbijbel mag overhandigen.’

Als Gert vertelt over zijn loopbaan pendelt hij voortdurend tussen zijn officiële werk en zijn nevenkussen. Uit alles blijkt een grote betrokkenheid op medemensen. ‘Het is een wonderlijke combinatie’, zegt hij, zich haast verontschuldigend. ‘Ik heb echt lol in de financiële kant van organisaties, de cijfertjes, maar minstens zo graag trek ik met mensen op. Met jongeren vooral.’ Eigenlijk ligt de voorkeur ook aan de basis van zijn overstap van het Leger des Heils, waar hij de afgelopen zes jaar directielid was, naar de IZB. ‘Als gevolg van een schaalvergroting in de managementstructuur kwam ik verder van het werkveld af te staan. Ik zat veel te vergaderen, op strategisch niveau, op steeds grotere afstand van de mensen ‘voor en met wie je het samen doet’. Interessant, daar niet van, maar het gaat me om de mensen. Zowel binnen als buiten werktijd. Daar maak ik eigenlijk geen onderscheid tussen.’ Er speelde nog een ander argument mee – en ook dat mag typerend heten. ‘Begin dit jaar aanvaardde ik de benoeming tot ouderling. Ik had ‘ja’ gezegd, omdat ik me geroepen voelde. Tegelijk wist ik dat het

werk als voorzitter van de kerkenraad veel tijd en energie zou kosten. Het bleek niet te combineren met mijn met toenmalige fulltime baan bij het Leger des Heils. Toen kwam de vacature bij de IZB op mijn pad. Persoonlijk zie ik dat als een bevestiging van de tekst die ik bij mijn aanstelling als ambtsdrager kreeg: ‘Wees in geen ding bezorgd...’

Veilige haven

Sinds het geloof voor hem ging leven, in zijn tienerjaren, doet hij met veel vreugde werk in de kerk. Hij zat in de leiding van het jeugdwerk, werd jeugdouderling en is al jaren ambtsdrager. Samen met Anneke geeft hij in Ermelo al meer dan twintig jaar leiding aan diverse bijbelstudiekringen. ‘Wij hebben zelf geen kinderen, maar daardoor is ons huis voor veel jongeren in de gemeente een veilige haven; wij zijn namelijk niet “de ouders van hun vrienden”. Ons hart gaat vooral sneller kloppen bij 17-plussers, die in een belangrijke fase van hun leven zelf hun weg moeten vinden. Die passie hadden we beiden al, maar kreeg een impuls toen we samen een keer een HGJB-kamp

leidden. We werden geconfronteerd met heftige problemen bij jongeren, er gebeurde veel in die week. Een substantieel deel van de deelnemers – allemaal afkomstig uit de schoot van de kerk – worstelde met grote vraagstukken in het leven.’ In de loop der jaren hebben Anneke en Gert kortere of langere tijd opgetrokken met in totaal wel zo’n 50 jongeren, voor wie ze van betekenis zijn geweest in hun vormende jaren.

Gert: ‘De Loofhutbewoner maakt deel uit van ons dagelijks leven. Dat kost privacy, ja en soms is het eerlijk gezegd ook een opoffering. Als je na een intensieve werkdag ‘s avonds om 22.30 uur thuiskomt, heb je niet altijd zin in diepgaande gesprekken. Maar als je ziet welke betekenis zo’n periode heeft in een beslissende levensfase van jongelui, dan ben je alleen maar dankbaar. De problemen kunnen groot zijn, er is ook weleens een knetterende ruzie – het is net het echte leven. Alles overziend concluderen we: daarvoor willen we graag beschikbaar zijn. Het is de tijdsinvestering meer dan waard.

Ik ben blij dat we het kúnnen doen, de mogelijkheden en het geld hebben. Wat we beschikbaar stellen is ten diepste niet van mezelf. Ons huis, onze tijd, ons geld, hebben we van God ontvangen om er wat goeds mee te doen. We zien geven dus vooral als dóórgeven. Inzet voor de kerk moet je ook in dat kader zien. Je speelt het spel met je talenten, in dienst van het Koninkrijk. Dat geldt net zo goed als ik een kerkenraadsvergadering voorzit, als wanneer ik een buurman help die zijn arm heeft gebroken.'

Heilige boontjes

Gert groeide op in Barneveld, als jongste van acht, in een gezin dat was aangesloten

bij de hervormde Dorpskerk. 'Anders dan je misschien verwacht van de Biblebelt, hadden wij thuis niet de gewoonte om tweemaal per zondag naar de kerk te gaan. We waren gelovig, er werd uit de Bijbel gelezen, er werd uit geleefd, maar weinig over gesproken. Mijn vader had door zijn gang door de kerk – hij had wortels in de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland – een aversie tegen ambtsdragers, die bij hem onder verdenking stonden 'heilige boontjes' te zijn. Van huis uit kreeg ik mee dat dogma's lang niet zo relevant waren als het geleefde leven, de praktijk van het christen-zijn. Wat theoloog X of dominee Y voor geweldigs had gezegd, maakte weinig indruk. Het gaat erom wat je ermee doet.'

Gert Kardol (56), sinds 1 juni hoofd Financiën en Beheer van de IZB, werkte na zijn opleiding aan de Hogere Agrarische School in Dronten ruim twaalf jaar in de agrarische sector, als docent, vertegenwoordiger, voorlichter en (financieel) adviseur. Van 2001 tot 2010 was hij directeur Bedrijfsvoering en Fondsenwerving bij de HGJB. De afgelopen 12 jaar werkte hij in diverse functies bij het Leger des Heils, het laatst als directeur bedrijfsvoering in de regio Noordoost. Sinds hij in 1993 tot jeugdouderling werd benoemd is hij vele jaren ambtsdrager geweest. Momenteel is hij voorzitter van de kerkenraad van de Nieuwe Kerk in Ermelo.

Mantelzorg

Hij was net 21 jaar toen hij aan de slag ging als docent agrarisch praktijkonderwijs. 'In januari had ik zelf de opleiding afgerond, half februari stond ik voor de klas voor de nieuwe lichter. Sommige leerlingen waren ouder dan ik. Maar ik genoot ervan om iets over te dragen in contact met jongeren.'

Twaalf jaar werkte hij in de agrarische sector, daarna volgde de HGJB, toen het Leger des Heils. 'In mijn loopbaan heb ik soms tegendraadse keuzes gemaakt die niet door iedereen begrepen werden. Ons huwelijk bleef kinderloos. Hoewel ik er makkelijk over praat, bij tijd en wijle is dat een gevoelig punt. Gaandeweg heb ik ontdekt dat er ook een andere kant aan zat. We leerden accepteren dat we van betekenis konden zijn in levens van jongeren.' Hij geeft een treffend voorbeeld: zijn zwager,

vader van vier kleine kinderen, werd ongeneeslijk ziek. Gert besloot bij het Leger des Heils te gaan werken om zo dichtbij het gezin te kunnen zijn en als mantelzorgers te fungeren. Na het overlijden van de zwager traden Gert en Anneke op als co-ouders.

Prangende vragen

In de pastorale ontmoetingen met jongeren komt het gesprek met regelmaat op de doop, vertelt hij. 'Hoezeer ik onze eigen dooptraditie waardeer en sta achter de keuzes die we als wijkgemeente maken, ik besef ook dat er een component 'traditie' bij zit en dat je op grond van de Bijbel ook oprecht tot de keuze van volwassendoop kan komen. Misschien is het wel mijn eigen opvoeding dat ik denk: sla elkaar dan niet met bijbelteksten om de oren maar ga in

gesprek en geef elkaar ruimte. We hoeven elkaar niet altijd te overtuigen maar we mogen elkaar wel scherpen. Bijvoorbeeld over de zondagsheiliging en de invulling van de zondag. Dat staat allemaal niet zo expliciet in de Bijbel en zo zijn er wel meer issues. Soms zou ik wensen dat Jezus elke 10 jaar weer even op aarde verscheen om licht te werpen op de meest prangende vragen. Als een soort reset. We kunnen zo druk zijn met kwesties waarvan het op de keper beschouwd niet zo helder is, wat goed of fout is. Ik benadruk graag de ruimte: geloof is een weg om te gaan. Als het evangelie wordt vertaald naar een massief stelsels regels, is er iets misgegaan.'

Toen Anneke en Gert ruim dertig jaar geleden trouwden, kregen ze een tekst mee uit Deuteronomium. Gert: 'We hadden hem niet zelf uitgezocht; dat was toen nog niet zo gebruikelijk, maar in de loop van ons huwelijk is-ie wel zeer toepasselijk gebleken. "De Heere nu is het Die voor u uit gaat." Hij heeft vaak de weg gebaad. Dat geeft vertrouwen voor de toekomst.'

'Soms zou ik willen dat Jezus elke 10 jaar weer op aarde verscheen om licht te werpen op de meest prangende vragen.'

Pop-upcamping:

‘Ik hoop dat ze merken dat mensen om hen geven’

‘Ik hoop dat deze mensen liefde ervaren’, zegt boer Evert. Tientallen gezinnen met een krappe beurs konden deze zomer een week genieten zonder (geld)zorgen. De pop-upcamping, een nieuw initiatief van Dabar, werd bij wijze van proef op twee locaties in praktijk gebracht, in Oud-Alblas en Overberg.

Medio juli 2022, Nederland heeft al een paar tropische dagen te pakken. We zijn halverwege de eerste van vier pop-up-weeken bij de boerderij van Evert de Kluyver, de Alblashoeve. In de enorme schuur, met onder meer een kalfje in een hok, staan de spullen klaar voor het kinderprogramma, dat later deze ochtend zal draaien. Een moeder gaat met haar kinderen per fiets de omgeving verkennen. Genoeg te zien in het weidse polderlandschap. Even doortrappen en je staat oog in oog met de molens bij Kinderdijk.

Het Dabarteam is net klaar met de dag-opening. De campinggasten zitten te ontbijten in een gemeenschappelijke tent.

Ze zijn 'aangereikt' door o.a. voedselbanken, pioniersplekken en diaconieën – die kunnen goed inschatten welke gezinnen voor een gratis vakantie in aanmerking komen. Gratis geldt in dit geval voor verblijf (tent of caravan), eten en drinken.

De groep is divers van samenstelling. Er zijn moeders met kinderen, een paar mannen. Een oma kwijt zich serieus van haar taak als opvoeder, ook voor andere dan haar eigen kleinkinderen. Ze ziet er nauwlettend op toe dat de borden worden leeggegeten.

Doorfluistertje

Verschillende nationaliteiten zijn vertegenwoordigd. Sommige gasten spreken nog weinig Nederlands maar dat is geen belem-

mering voor gezelligheid en al helemaal niet voor gezamenlijk eten. Het geeft zelfs de nodige hilariteit. Campingpastor Willemieke: 'We deden een keer 'doorfluistertje' met volwassenen. Ieder in zijn of haar eigen taal.'

Coralinde is lid van de plaatselijke Dabar-commissie en tovert een stapeltje kortingsbonnen uit een lokale krant uit haar tas. Daarmee krijgen ze voor een schappelijk bedrag toegang tot een attractie in de buurt. Snel heeft ze nog wat mensen uit haar netwerk gevraagd of ze de bon wilden uitknippen.

Willemieke: 'Je moet wel oppassen voor stigmatisering. Afgelopen zondag gingen een paar campinggasten met ons mee naar de kerk. We vonden het heel fijn dat er gebeden werd voor de pop-upcamping, dat geeft de betrokkenheid aan. Maar toen de doelgroep omschreven werd als "mensen aan de rand van de samenleving" hoopten we even dat de bezoekers in kwestie dat niet hadden verstaan...'

Zwemluiers

Willemieke heeft veel Dabar-ervaring, evenals teamleider Wim. Beiden vinden ze deze nieuwe vorm van campingwerk 'intensief'. Willemieke doet bijvoorbeeld veel meer dan alleen pastoraat. 'Er moet een pleister worden geplakt. Heeft iedereen een chippie? Oei, een vouwwagen staat op instorten. Elk huilend kind doet een appel op je.'

Ze maken mooie dingen mee. 'Als team houden we iedere ochtend een bijbelstudie. Een van de gasten kwam spontaan vragen of ze mocht meedoen.'

Een belangrijk verschil met het 'normale' Dabarwerk: 'Hier ben je als het ware één groep.' Als dabarist of als lid van de commissie moet je, meer dan anders, alle mogelijke praktische zaken oplossen. 'Toen

'Elk huilend kind doet een appel op je'

we gingen zwemmen, kwam ineens de vraag: "O, maar hebben jullie wel zwemluiers?" Die moesten we dus snel even regelen.'

Engelengeduld

Evert de Kluyver (die zelf in een grijs verleden ook Dabar heeft gedaan) bestiert sinds ruim twintig jaar deze biologische boerderij, een familiebedrijf – 25 hectare, 60 melkkoeien. 'Ik melk de helft van het jaar buiten, de koeien staan 24/7 in de wei.' Bestrijdingsmiddelen komen er uiteraard niet in. 'Als ik distels zie op het land, haal ik die er handmatig uit.'

De Alblashoeve is ook een kleinschalige zorgboerderij, met twee of drie cliënten. Linda is vandaag de enige. Het is duidelijk te merken dat Evert met haar kan lezen en schrijven. Met engelengeduld legt hij voor de vijfde keer in een half uur rustig uit dat ze haar pasgeboren nichtje mag bewonderen, maar dat ze eerst een telefonische afspraak moet maken. Wat ze het liefste doet? Voeren. En aaien.

Het concept pop-upcamping is een kolfje naar zijn hand. Wat hij ervan verwacht,

hoopt? Evert denkt even na. ‘Dat ze merken dat er mensen zijn die om hen geven. Ik hoop dat ze liefde ervaren en gemeenschap.’

‘Ik lig nergens wakker van’

Aan de buitenkant van de stal hangt een spandoek: De Boer Verdient Respect.

‘Gekregen van een zorgcliënt.’ Zelf is hij niet van het demonstreren. Ook bij hem is er onzekerheid over de toekomst van het bedrijf. Maar hij maakt zich niet kwaad op ‘Den Haag’. ‘Ik lig nergens wakker van. Elke avond breng ik alles in gebed bij God. En ik begin de nieuwe dag met een half uur

met God. En als Hij zegt: “Evert, kom” – nou, dan is er vast iemand anders die de koeien zal melken.’

Een uitgebreide versie van dit verhaal is te lezen op izb.nl

**Van de Biblebelt
naar Brabant (deel 2)**

‘Lukt het een beetje met werven?’

**Barbara en Marc van Nieuw-Amerongen
en hun drie kinderen, Roos, Jelt en Lars,
verwisselden Veenendaal voor een
nieuwbuurwijk in Rosmalen. Missionair
verhuizen, van de Biblebelt naar
Brabant om daar beschikbaar te zijn.
Hoe vergaat het hen daar?**

‘Vandaag precies een jaar geleden kregen we de sleutel van dit huis’, zeggen ze als we op een warme zomeravond rond de tafel zitten. ‘Het was een pittig jaar, maar dat is logisch: de verhuizing, een nieuwe baan, een nieuwe school, een nieuwe omgeving waarin je je weg moet zoeken. Het duurt even voordat alles weer routine is.’ Barbara: ‘We moesten ook leren loslaten wat we achterlieten. Je kunt niet meer alle verjaardagen langs, want dan zou je nog bijna elk weekend in Veenendaal zitten. Maar we hebben ons ritme gevonden.’

De voorgeschiedenis, lang verhaal kort: Tijdens een vakantie in Friesland realiseerden Marc en Barbara zich met een schok de weelde van hun woonplaats, een christelijke bubbel op de Biblebelt. In de onderlinge gesprekken ging het daarna steeds vaker over de vraag: ‘Doen we waar God ons toe roept? Staan we open voor zijn leiding?’ Na lezing van een brochure over missionair verhuizen en een oriënterend gesprek met de IZB kwam Rosmalen in beeld, de pioniersplek CRUX, waar ds. Wolter Stijf aan verbonden is. Ze

wonen nu in een uitgestrekte nieuwbouwwijk onder de rook van Den Bosch, met veel jonge gezinnen. ‘We hebben het vertrouwen dat God zijn zegen geeft op de weg die we zijn ingeslagen’, zeiden ze, een jaar geleden.

Barbara, nu: ‘We zijn geland; sneller dan verwacht trouwens. Al een paar weken na de verhuizing liep ik door de straat en ontmoette allerlei mensen die me groetten. Het voelde vertrouwd. Ik ervaar de overstap als verrijkend. In deze woonomgeving ben ik veel meer met geloof bezig. In Veenendaal kon ik makkelijker ‘meehobbelen’, hier ben ik meer gespitst op contacten, ik word gedrongen om scherper te luisteren. Juist doordat je verschillend in het leven staat en wordt uitgedaagd om kleur te bekennen.’ De kinderen gaan naar de openbare basisschool in de wijk, bij afwezigheid van christelijk onderwijs organiseert Barbara voor de kinderen thuis een bijbelklas. ‘Al snel wilden twee vriendinnen van Roos meedoen, de één rooms-katholiek, de ander zonder christelijke achtergrond. Ik laat de kinderen altijd vooraf aan hun

ouders toestemming vragen om mee te doen. Meestal is dat geen probleem, één keer wilde een moeder het niet.'

Roos (8) neemt geen blad voor de mond, als ze op school de kans ziet om iets te vertellen over het evangelie. Maar in eerste instantie was de algemene afwezigheid van het geloof in Jezus op school voor haar ook wennen. Barbara: 'Ze kreeg tijdens de les een keer een werkblad over een Arabisch sprookje waarin iemand licht kwam brengen in een duistere aarde. "Maar dat doet Jezus!", zei Roos tegen mij nadat ze dit verhaal in de klas niet had willen lezen. Het voorval leidde tot een goed gesprek met de leerkracht. Daarna gaf de leerkracht Roos veel ruimte om te vertellen over haar geloof, bijvoorbeeld met de bekende feestdagen. In de rondzendmail voor leden van hun 'oude' gemeente in Veenendaal, schrijven Marc en Barbara over 'glimpen van genade': 'Voor Kerst namen we met het CRUX-team drie filmpjes op voor de wijk, ter vervanging van het kerstevent, dat vanwege corona helaas niet door kon gaan. Eén daarvan is een filmpje waarin Roos, Jelt en ik een

kerstknutselwerkje maken. Roos legt aan de hand daarvan het kerstevangelie kort uit. Dit filmpje mochten Roos en Jelt in hun klas laten zien. Dat vond ik op zich al een wonder, want ik was al vanaf september aan het dimdammen of ik aan de juf van Jelt zou vragen of ik een kerstverhaal zou mogen vertellen in de klas. Ik kwam daar maar niet uit. Dit filmpje was de avond voor de laatste schooldag af en werd heel enthousiast ontvangen. Bij Roos in de klas was er zelfs een meisje dat alles wilde weten over Jezus, nadat ze het filmpje had gezien.'

kreeg een attentie met een paasboodschap op growpaper. Alle 250 zakjes waren aan het eind van de middag uitgedeeld. 'Mooi om toch ook terug te krijgen dat iemand in de Albert Heijn mensen tegen elkaar hoorde zeggen: 'Dit is waar het om gaat met Pasen, zo hebben we het vroeger geleerd.'

'En', vroeg één van de ouders laatst tijdens een schoolexcursie, 'lukt het een beetje met het werven?' Barbara: 'Hij was sceptisch over ons werk, maar toch ook nieuwsgierig.

'In deze woonomgeving ben ik veel meer met geloof bezig.'

Het kleine team van CRUX grijpt de christelijke feesten aan om iets van het evangelie te communiceren met wijkbewoners. Marc: 'Met Pasen kwam er een combo uit Schoonrewoerd, een connectie van Wolter Stijf, en toen hebben we (Marc speelt drums, red.) samen muziek gemaakt bij het winkelcentrum.' Het winkelend publiek

Ik vertel wat we doen.'

Marc: 'Dit najaar zijn we van plan te starten met een Kliederkerk. Daar gaan we ons onder begeleiding van de PKN verder op voorbereiden.'

Weleens spijt gehad van de verhuizing? 'Nee, geen moment.'

Herfst in de kerk

Op veel plaatsen is er in de kerk sprake van herfst. Zoals in de herfst de bomen hun bladeren verliezen, zo kun je bij herfst in de kerk al snel denken aan kerken die leden verliezen.

Kerkverlating is al heel oud, het was al aan de orde toen Jezus Zelf nog op aarde was. Zo lezen we dat in Johannes 6: 66: 'Van toen af trokken velen van Zijn discipelen zich terug en gingen niet meer met Hem mee.' 'Discipelen' staat er. Weliswaar horen ze niet bij die kerngroep van twaalf leerlingen, maar het zijn geen toevallige voorbijgangers. En toch haken ze af.

Het moet Jezus veel verdriet gedaan hebben dat Hij die mensen weg zag lopen. Zo kan het ook ons veel verdriet doen. Bijvoorbeeld als vrienden, met wie je vroeger christelijk jeugdwerk gedaan hebt, nu hun geloof vaarwel zeggen.

Maar de herfst heeft nog meer kanten. De herfst is ook de tijd van de oogst: de appels en de peren, de walnoten, de hazelnoten. In vers 67 staat: 'Jezus dan zei tegen de twaalf: Wilt u ook niet weggaan?' En dan zegt Petrus: 'Here, naar wie zullen wij heen gaan? U hebt woorden van eeuwig leven.'

Juist doordat al die mensen weglopen, realiseert Petrus zich het des te beter: 'Ik kan het niet! Ik kan niet weg, want ik wil niet weg. Voor geen goud wil ik Jezus missen!' Een tijd van kerkverlating is ook een tijd van bewustwording.

Geloven, christen zijn, is een statement geworden. Schrijver en journalist Stephan Sanders, die nog niet zo lang geleden christen werd, heeft erop gewezen dat je vroeger een tegendraadse rebel was als je je geloof overboord gooide. Nu ben je een rebel als je gáát geloven. Als al die andere mensen niet waren weggelopen, dan is het maar de vraag of Petrus tot zo'n mooie belijdenis was gekomen: 'Here, naar wie zullen wij heen gaan?! U hebt woorden van eeuwig leven!'

Deze tijd biedt dus ook een kans: de kans om te komen tot een gerijpt geloof. God wil de vruchten in je leven laten groeien. Dat gebeurt als jij heel dicht aan Hem verbonden blijft. De herfst is een oogstperiode. De kerk wordt kleiner, maar de kleinere kerk wordt mooier: juist nu is er meer sprake van bewust geloof. Ook in de kerk heeft élk seizoen waarde. God zij dank is er geen verloren tijd.

Ds. René van Loon

Predikant in Rotterdam (wijkgemeente 'De Samaritaan'). Hij publiceerde twee jaar geleden het boek 'Lente in de kerk'. Recent verscheen van zijn hand een bijbelstudieboekje, 'Geloven in seizoenen'; uitgaven van KokBoekencentrum, Utrecht.

Gastcolumn

Een uitgebreidere versie van de meeste artikelen in dit nummer van *Tijding* is te lezen op www.izb.nl. Overname met bronvermelding is toegestaan.

Nieuwe uitgaven

Uitgeverij Ark Media brengt periodiek samen met de IZB bijbelstudieboekjes op de markt, onder de titel 'Kringserie'. Onlangs verschenen drie nieuwe uitgaven: ds. Martin van Veelen, emeritus predikant (GKv), schreef over het bijbelboek Richteren ('Gods verbond is eeuwig') en ds. René van Loon, predikant in Rotterdam-Centrum (PKN), schreef over Jeremia ('Hoop in de crisis'). Ds. Ron van der Spoel, predikant-pionier in Maastricht, bundelde een aantal bijbelstudies over Johannes 15: 'Blijf in Mij'; dat boekje is door IZB-Focus aangevuld met materiaal dat aansluit bij het toerustingsprogramma voor gemeenten. Zie www.jongbloed.nl

Personalia

Martijn de Jong, buurtpastor in Spangen, is toegetreden tot het team van IZB-Impact dat op landelijk niveau het werk van missionaire pioniers coördineert en begeleidt. Een deel van zijn taken in Spangen heeft hij overgedragen aan een nieuw-benoemde missionaire werker, **Louise den Hoed**. **Robert van der Elst** uit Doornspijk is benoemd tot pionier/missionair werker in Lelystad. Hij is werkzaam als catecheet/pastoraal werker in de Hervormde gemeente Oene en werkt parttime als boomverzorger.

Tijding is een gratis kwartaaluitgave voor leden van de IZB, vereniging voor zending in Nederland. De IZB is actief binnen de Protestantse Kerk in Nederland en stimuleert, adviseert en ondersteunt gemeenten en gemeenteleden bij missionair werk.

Meer info: www.izb.nl. Breestraat 59-61, 3811 BH Amersfoort. Tel. (033) 461 19 49. E-mail: info@izb.nl

Redactie

Afdeling Communicatie IZB.

Fotoverantwoording

Wouter Muskee, cover, pag. 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13 en 14.

Koos van Noppen, pag. 2, 15 en 20.

Daniël van Veelen, pag. 18.

Overname artikelen

Van de meeste bijdragen in dit nummer is een uitgebreidere versie beschikbaar via [IZB.nl](http://www.izb.nl). Overname van artikelen is toegestaan met bronvermelding.

Lidmaatschap IZB

Met uw lidmaatschap ondersteunt u de voortgang van het evangelie in ons land en blijft u betrokken bij actuele ontwikkelingen in missionair werk. De contributie bedraagt minimaal € 10 per jaar.

Uw steun

Steu de zending in Nederland door uw gebed en door uw gift. U kunt de IZB ook op laten nemen in uw testament. Graag willen we u helpen dat te regelen. U kunt hiervoor vrijblijvend een afspraak maken via tel. (033) 461 19 49 of via een mailtje naar info@izb.nl.

Bankgegevens: IBAN, NL 26 RABO 0302 2061 91
BIC: RABONL2U